Ժ. ՏԱՐԻ 2715 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 14 ՇԱՊԱՆ 1340 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական ուժով	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Դրոշմ	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Direction du journal AREVELK Galata, CONSTANTINOPLE

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 18/2 ՄԱՐՏ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՁԱՆԴԱՑԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԱՌԹԻՒ

Այս գեղեցիկ և բարեբեր կղզի, «Արեւելից ծաղիկն» (Fior di Levante) ինչպէս Իտալացիք կը կոչեն, միշտ նկատուած է յունական արշիպեղագոսի մարգարիտը, տեսարանի նկարագեղ գաւորութեամբ, կլիմայի հեշտալի մեղմութեամբ, հողի հրաշալի արգասաւորութեամբ, որով կղզին ծածկուած է այնպիսի առատ և պարարտ կանաչեղէնով որուն դէմ տխուր հակապատկեր կը կազմէ յունական ուրիշ կարգ մը կղզեայ ժայռոտ ամլութիւնը։ Բայց թնութիւնը, կարծես արդարութեան և հաւասարութեան խորհրդաւոր օրէնքի մը հնազանդելով, մերթ ընդ մերթ ծանր հարկ մը կը պահանջէ անոնցմէ զորս բարիքներով կ'օժտէ բացառապէս։ Զանդա իւր զարմանալի բարեբերութիւն կը պարտի իւր հրաբխային կազմութեան, և նոյն պատճառին վերագրելի են երկրաշարժներ որք պարբերաբար կործաններ են զայն։ Եթէ վերջին երկրաշարժն անսովոր բան մը նկատեցաւ, պատճառն իւր ծայրայեղ խստութիւն է, որով յառաջ բերած չարիքներն ալ սովորականէն աւելի եղան։ Ապա թէ ոչ, յունաբնակ ուրիշ կղզւոյ մը Քիոսի նման, Զանդա եւս վարժ է երկրաշարժի պատահականութեան։

Բայց այս անգամ Զանդացիք քանի մը տեսակ չարիքներու մէկէն ենթարկեցան, և անով աւելի ծանրացաւ երկրաշարժին յառաջ բերած աղէտն։ Անցեալ այնքան չափիչի հունձքը մասամբ կորաւ։ Որթերուն մէջ հիւանդութիւն եկաւ, և խաղողին կէսէն աւելին փճացաւ։ Եթէ նախորդ տարիներուն մէջ պատահէր Զանդայի այգիներուն այս դժբախտութիւն, այնքան մեծ վնաս չէր տար։ Բայց վերջերս Զանդացիք, տեսնելով որ արեւմտեան հրապարակաց վրայ չափիչ ազէկ կը ծախուի, և թէ այդիները պղտաու ծառերէն աւելի շահաւոր կ'ելլան, քակեցին իրենց ձիթենիները, նարնջենիներն և նշենիներն ու ուգի տնկեցին։ Ասով կղզւոյն դեղատեսիլ երեւոյթը քիչ մը փոխուեցաւ, բայց կղզեցիք կը յուսային շահաւոր փոփոխութիւն մ'ըրած ըլլալ։ Աւրի տես որ խաղողներուն վնասուելովը, Զանդացիք ձմեռ մտան առանց սովորական խնայութիւններ ըրած ըլլալու։ Եւ յետոյ, այս տարի ձմեռը բացառապէս սաստիկ եղաւ որպէս ի Կ. Պոլիս նաեւ ի Զանդա։ Մինչ հիւսիսային—արեւմտեան սաստկաշունչ քամին կը գոռար, մինչ ձիւնն որ հազուադեսիլ այցելու մ'է այն կողմեր՝ կը ծածկէր ոչ միայն լեռներն այլ և դաշտերն, ահա երկրաշարժը տուներն ու անակները կործանելով՝ խեղճ ժողովուրդն անպատսպար թողուց ցուրտին և անօթութեան դէմ։ Դիւղացիք անմիջապէս ձեռնարկեցին հիւղակներ շինել տախտակներով, որթի կարուածքներով, ու յարդով։ բայց երկրաշարժին յաջորդեցին բուռն մրրիկներ, ձիւնախառն անձրեւով ու կարկտով, որք խեղճերուն աշխատելու միջոց չէին թողուր։ Ցանիքի տակ եղողները դուրս կը վազէին երկրաշարժէն փախչելով։ դուրսը գտնուողները տանիքի մը ներքեւ պատսպարուիլ կ'ուզէին՝ կայծակն, կարկուտն, ձիւնն, անձրեւն, փոթորկէն։ Դեռնի տակէն ձայներ, դեռնի վրայ շարժեր, դեռնէն վեր ալ փայլակ, կայծակ ու մրրիկ, ազմուկներու և երեւոյթներու այնպիսի ահաւելի խառնուրդ մը կը ձեւացնէին որ ամենէն կորովի սիրտն անգամ տեղի կուտար, կը յուսահատեր, կը դողար։ Երկրաշարժի առաջին ցնցման յաջորդող քանի մը գիշերները բնակիչք բացօթեայ անցուցին սոսկալի օդերուն, ձիթենիներուն տակ կծկած, ինչ որ կրնային ձեռք ձգել իրենց վրայ քաշած, կամ լաւ եւս՝ իրարու վրայ դիզուած, մայրեր իրենց կուրծքին վրայ սեղմելով դողահար մանկիկներն որք սառելու վրայ էին։ Ճշմարտութիւնն այն է որ ցունատանէն և օտար նաւատորմերէն օգնութիւնք անմիջապէս չհասան, և այն մի քանի օրերու միջոցին հիւանդութեան չատ մը սերմեր մուտ գտան արկածեալ ժողովրդեան մէջ։ Հիմակ ամենուն վախն է որ տենդի համաճարակ մը չսկսի այս սաստիկ մտած, չարչարուած, աղտոտած ժողովրդեան մէջ։ Աղէտքն այն ատեն կատարեալ կ'ըլլայ։ Ցօրացաւէ, թոքացաւէ, փողացաւէ հիւանդներ արդէն ոչ սակաւ են, երկու երեք հարիւր արկածեալներէն զատ որք վիրատակաց ներքեւ մնալով վիրաւորեցան աւելի կամ նուազ ծանրապէս, ու մէկ-երկու տասնեակ խեղճերն գտան որք նոյն հետայն մեռան։ Տեղային պաշտօնէութեան զանցառութիւնք այնքան ուշադրաւ էին որ Եորկիոս թագաւոր անձամբ շրջելով աղէտին վայրն և տեսնելով որ շատ մը բաներ սխալուած են, պաշտօնական ըրաւ կարգ մը կառավարական և քաղաքային պաշտօնեայներ։ Նաեւ ցաւօք հաստատեց թէ երբ արկածեալք մերկ և անպատսպար կը մնային ցուրտին դէմ, մեծատկայ Քորֆու կղզւոյն կառավարական մթերանոցներուն մէջ 3,000 վերմակ պատրաստ կը կենային, զորս կարելի էր շուտով բաշխել Զանդացիներուն։

Թղթակիցներ որք այցելած տեսած են աղէտին վայրը՝ սրտաշարժ նկարագիր կ'ընեն։ Կղզւոյն արեւելեան ծովեզրին ու լերանց մէջտեղ գտնուող բարեբեր և գեղեցիկ վայրն հոծ բազմութեամբ մը ընակեալ էր, և ծառերու մէջտեղէն երեւցող բազմութիւն ամարանոցք և գեղջուկ անակներ կը ցուցնէին ընակչաց բարեկեցութիւնն ու զարգացումն։ Հիմա՝ ընդհանուր ամայութիւն։ Մեծ տուներն որք հարուստ քաղաքացիներու կը պատկանին, երկրաշարժի ցնցմանց դիմադրած են, բայց դիւղացւոց տնակներն ամբողջ փլած են։ Հողին սքանչելի մշակութիւնը ընակչաց աշխատասիրութիւնը կը ցուցնէ։ Բայց այս բնակիչք հիմա ցիր ու ցան եղած են։ Ոմանք, չկրնալով բաժնուիլ իրենց սիրական վայրերէն, տակաւին կը յամառին փլատակներու մէջ մէկ մէկ անկիւնը բնակիլ։ Մ'ախերաբաշ մեծ գիւղին 200 տուներէն վեցը միայն բնակելի են դեռ։ Երկու մեծ եկեղեցիներէն մին ծանրապէս վնասուած է։ միւսը՝ նոր և ամուր շէնք մ'ըլլալով՝ կրցած է դէմ դնել։ Թէ Զանդա քաղաքին մէջ և թէ շրջակայքն, ամէն մեծ շէնքեր աւելի կամ նուազ վնասուած են, միայն չատ ամուր շինուածները դէմ դնելով ցնցումներուն։ Քանի մը եկեղեցիք փլած են։ Բարեբախտաբար, ուրիշներու օրինակէն խրատուած ըլլալով, Զանդացիք խոհեմութիւն ունեցան եկեղեցիները չապատանելու, ապա թէ ոչ մեռեալներու թիւն աւելի մեծ կրնար ըլլալ։ Կոլուտաներն աւելի մեծ կ'ըլլային նաեւ եթէ երկրաշարժը գիշերը պատահէր։ Արշալոյսին պատահեցաւ, երբ այն գործն ժողովրդէն չատեր ոտքի վրայ էին արդէն։ Երկրորդ ցնցումն, որ ամենէն սաստիկն էր, հետեւեալ առաւուն պատահեցաւ, բայց նոյն պահուն ամեն ոք դուրսը կը ընակէր, կամ ո՛և իցէ կերպիւ ապահով էր վտանգին դէմ։ Մեռելոց աւելի մեծ թիւ մը կը վախցուցանուղղակի՝ հիւանդութեանց պատճառաւ։ Շէնքերու վնասն 600 հազար անգլ։ ոսկիէն աւելի կը հաշուուի։ Զանդայի նիւթական զարգացման գործը քառորդ դար մը ետ դացած է։ զի ընակիչներէն մաս մը բոլորովին կը մեկնի։ Ուրիշ մաս մը որ չի կրնար բաժնուիլ իւր ծննդավայրէն՝ կառավարական հսկողութեան ներքեւ մանաւոր տկնութեամբ շէնքեր պիտի շինէ։

Օտար թղթակիցք չատ կը հաստնին այս բազմապատիկ դժբախտութեանց միջոցին Զանդացւոց բարեկարգ վարմունքին։ Թէեւ չատ մը քաղաքացիք և գիւղացիք ահաւելի տառապանք կրեցին, բայց ոչ աք ուրիշի գոյրին կամ հայնաչք անկեց։ Կռիւ կամ աւարառութիւն չզգուտահեցաւ, և գիւղացիք սուտ հանեցին այն զրոյց թէ խմբովին քաղաք պիտի քալեն եղեր։ Պարզապէս և պարկեշտ գիւղացիք ազէտն երկնառաքբան մը նկատելով, համակերպեցան, ալօթեցին, և աշխատեցան։ Քանի որ երկրաշարժի ահ ու դողին հետ նաեւ սաստիկ ձիւնին ու ցուրտին դողը կար, արկածելոց դէմքերը ախուր էին։ բայց քանի մը օր եւաքն երբ օդը բացուեցաւ և ցուրտը մեղմցաւ, ամենուն դէմքը ժպտեցաւ, և նոր հաւատքով ու յուսով ամեն ոք իւր դիտուն ճարը նայել սկսաւ։ Իրաւ է որ այս միջոցիս կառավարութիւնն և օտարազգիք եւս՝ դժբախտութեան վերահասու ըլլալով՝ սկսեր էին նպաստ դրկել։ Ամենէն առաջ Անգլիացիք նպաստեցին իրենց մէկ զրահաւորով, յետոյ Իտալացիք, և ապա Ռուսք։ Ֆրանսացիք երեւելի դեր մը չունեցան։ Անգլիացւոց առաջին գործն եղաւ վրանները կանգնել, հիւղակներ շինել, ուտեստ և ծածկոյթ բաշխել։ Եւ նպաստներու արդար բաշխման համար, Օրմոտոս արքեպիսկոպոս Լուքասի առենապետութեամբ յանձնախումբ մը կարգեցին, որոյ անդամք են Զանդայի անգլ. դերհիւպատոսն, Անգլիական Հեռագրական Ընկերութեան գործակալն և մի քանի սպայք Քոֆերոտոն զրահաւորին։ Ապա Ամենէի մէջ կեդրոնական յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, և մինչ մէկ կողմէ ցնցումները կը շարունակէին հրաբխային նոր բորբոքման մը մրմնջ, միւս կողմէ նպաստք կը տեղային քաղաքակրթ աշխարհի չատ մը կողմերէն։

ԲԱՂԱԲԱԿԱՑ

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնն անցեալ շաբթու Պերլինի ռուս դեսպանին յանձնեց վերջնական ծրագիրն առեւտրական դաշնագրոյ, զոր կ'ուզէ կնքել Ռուսիոյ հետ։ Երկուց կառավարութեանց միջեւ անհամաձայնութեան կէտերը նոր այժմ մը շնչաւորեցան այս օրերս, երկրագործական Համաժողովոյն գումարմամբ, զոր կազմող գերման ազարակատերաց և կալուածատերաց խմբովին հակառակ են այն զիջումներուն զոր կ'ուզուի ընել Ռուսիոյ երկրագործական բերքերուն։

ԻՆՄԱՆ անգ. շոգենաւային Ընկերութիւնը թողուց անգլիական հպատակութիւնն և ամերիկեան քաղաքացիութիւն ընդունեց, իւր նորակերտ գեղեցիկ շոգենաւերուն վրայ անգլիական տեղ ամերիկեան դրօշ պարզելով։ Այս արարողութիւն անցեալ շաբթու տեղի ունեցաւ Նիւ Եորքի նաւահանգստին մէջ, և Հարիսն նախագահն իւր ձեռամբ պարզեց ամերիկեան դրօշը City of New York շոգենաւուն վրայ, որ այսուհետեւ միայն New York պիտի կոչուի, և ամերիկեան թղթատարական պայմանները պիտի փոխադրէ յԱնգլիա։ Այս հպակութեան փոխոխում հետեւանք է այն զոհողութեանց զորս ամերիկեան կառավարութիւնը կը ստանձնէ՝ բաղմացնելու համար առագաստի կարգի շոգենաւերն որք պատերազմի ժամանակ կրնան մարտանաւու պաշտօն կատարել իրենց արագութեամբ, տոկունութեամբ և ընդարձակութեամբ։ Ինման Ընկերութիւնն այսուհետեւ իւր ամեն շինութիւններ ամերիկեան նաւաբանաց մէջ պիտի կատարէ և ամեն բան Ամերիկացիներէն պիտի դնէ։

ԱՌԱՋԻՆ ՆՇԱՆԱԲ ՀՆՏԱԼՈՏԻ։—Փեթերսպուրկի պաշտօնական օրագիրն իւր Փետր. 10/22 թուով վերսկսաւ հնտալոտաւորաց վիճակագրին հրատարակելու, և նոր տարւոյս մէջ առաջին անգամ ըլլալով յայտարարեց թէ հնտալոտը վերսկսած է իւր մահացու գործ, ձմրան արտասովոր սաստկութեան հետեւակ։ Պաշտօնաթերթն այս հրատարակութիւն ըրաւ ուղղելու համար կրթութեան սիրալ տեղեկութիւնը թէ ի Քամէնեց-Բոտոլսք օրական հինգ հարիւր հոգիք կը մեռնին հնտալոտէ։ Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Բոտոլիա նահանգին մէջ յունուար 28ին վերջնայեալ ամսոյ մէջ 586 անձինք բռնուեցան և 196 ը մեռան։ Տարւոյս սկիզբէն մինչեւ փետր. 7 (Ն. Տ.), 973 անձինք բռնուած և 369 մեռած են 14 նահանգներու մէջ, ամենէն աւելի ճարակած ըլլալով Բոտոլիոյ և Քիէվի նահանգաց մէջ, աւստրեան սահմանաց մօտ։

ԴԱՆԵՈՑ մարտանաւերէն մին, Վալքիրի, որոյ երրորդ նաւապետն է Վալտէմար իշլան, այս օրերս Նիւ Եորք կ'երթայ, մասնակցելու նաւահանգէսին որ տեղի պիտի ունենայ Շիքակոյի Արուեստահանդէսին բացման առթիւ։

ԲԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ վրայ հաճաւօտ յիշատակութիւն մը կ'ընէր Հեռագիրն անցեալ օր։ Ներքին գործոց նախարար կոմս Ցուլնսվօ ծանուցած է նահանգապետներուն որ Հրեայներն արտաքսած ժամանակ ուշադրութեամբ գատեն Թարմուտեան Հրեայները Քարայի Հրեայներէն, որք Հին կտակարանը միայն կը ճանչնին և Թարմուտի չեն հետեւիր։ Այս զանազանութիւն մարդահամարի առթիւ եւս խնամով ի գործ պիտի դրուի այսուհետեւ։ Նախարարը կ'ըսէ թէ Հրեից այս երկու հատուածք որոշապէս կը տարբերին իրարմէ թէ ցեղային բնաւորութեամբ և թէ քրիստոնեայ և այլ հասարակութեանց վրայ իրենց ի գործ դրած ազդեցութեամբ, որոց մէջ կ'ապրին ի Ռուսիա։ Քարայիներն համակրելի են ռուս կառավարութեան և մասնաւորապէս Ռուսիոյ Արքունեաց, որ յանցեցումն մասնաւոր շնորհներ ըրած է Խրիմու Քարայիներուն։ Կայսրն ի Խրիմ գտնուած միջոցին կ'ընդունի Քարայիներուն կողմէ մատուցեալ նուէրները։ Բայց միւս Հրեայք չնորհ չեն գտած, և նախարարան խստութիւնք զորս վերկոս ծանուցինք՝ Թարմուտեանց յատուկ են միայն։ Քարայիք ընդամենայն քանի մը տասնեակ հազար հոգի կը համրուին Ռուսիոյ մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿԱԹՈՂԻԿՆԵՐ։— Ֆրանսացի մեծահարուստ Բլէսի Պէլիէռ Մարքիզուհին վախճանելով, իւր գրէթէ բոլոր հարստութիւնը կտակած էր Պապին և անոր արտաքին գործոց քարտուղար Ռամբոլա կարդինալին։ Օրինաւոր ժառանգորդներն, որոց իրաւունքն անտես ըրած էր կտակարարը, բողոքեցին Մոնտիտիէի դատարանին, ուր երկուստեք նշանաւոր փաստաբանները խնդիրը պարզելէն ետեւ, դատարանն որոշեց թէ կտակն օրինաւոր է, և միայն Ֆրանսական կառավարութեան հաւանութիւնն հարկաւոր է՝ թողեալ հարստութիւնը կտակընկալներուն յանձնելու համար։ Այս վճռոյն դէմ բողոքուած ըլլալով, Ամիէնի վերաբնիչ ատեանը ջնջեց զայն, նկատելով թէ Մարքիզուհին իւր հարստութիւնը Պապին թողած է ոչ թէ իւր անհատի մը այլ Եկեղեցւոյ մը պիտին, և որովհետեւ Պապութիւնն իրրեւ կտակընկալ մարմին պաշտօնական և օրինական հանգամանք չունի Ֆրանսայի մէջ, կտակն անվաւեր է։ Նոյն վճիռ կը վերաբերի նաեւ Ռամբոլլա կարդինային, որ իրեն թողեալ դրամը պարզապէս Պապին պիտի յանձներ։

Ի ՊԵԼԿՐԱՏ, երմտական նախարարութեան երկրորդ դանձապետը ձերբակալեցաւ, կասկածով գումարներ իւրացուցած ըլլալու համար։ Բռնուեցաւ ճիշդ այն պահուն յորում 50,000 ֆր.ի նոր գումար մը կողոպտելու վրայ էր։

Ի ԼՈՆՏՈՆ, անցեալ չորեքշաբթի, երկու սեղանաւորք, Ուիլեամ Պարբեր և Հիլդէն Պարբեր, խարդախութեան յանցանքով քաղաքապետարանի դատարանին առջեւ պիտի ներկայանային, և ահա ամբաստանելոց փաստաբանը ծանոյց թէ ամբաստանեալներէն մին, Հիլդէն, նոյն առտուն ինքնասպան եղած է, Ուիմպլտընի մօտ, կառախմբի մէջ բէվոլվէրը պարպելով իւր գլխուն։ Երբ այս ինքնասպանութիւն ծանուցուեցաւ, միւս ամբաստանեալը լալ սկսաւ։ Դատին ունկնդրութիւնն ուրիշ օրուան մնաց։ Ինքնասպանին վրայ գտնուեցաւ հեռագիր մ'ուղղեալ անանկութեանց ճիւղի դատական պաշտօնէին, սա բառերով, «եկէք գտէք ձեր զոհը»։

ՇԱՀԵԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԻՐ.—1891 տարւոյն մէջ, երկրէն հանուած է աւելի քան 206 հազար քիլոկրամ ոսկի և աւելի քան չորս միլիոն 477 հազար 600 քիլոկրամ արծաթ։ Այս մետալ կարժէ 658 միլիոն ֆր.ի ոսկի և 934 միլիոն ֆր.ի արծաթ։ Ոսկւոյ հանքերու մասին ամենէն հարուստ երկիրներն են Միացեալ Նահանգներն, որք առաջին տեղը կը բռնեն, տարեկան 172 միլիոն ֆր.ի ոսկի արտադրելով։ յետոյ կուգայ Աւստրալիա 127 միլիոնով։ Ռուսիա, 117 միլիոնով, և ապա կուգան Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութիւնը, Չին և Նոր Զելանտա։ Արծաթի մասին եւս առաջին տեղը կը բռնեն Միացեալ Նահանգներն, յետոյ կուգան Մէքսիկա, Պոլիվիա, Լիւն։

ՀԱՎԱՏԻ։—Նորընտիր նախագահ Քիվէնի կուսակցութիւնն սկզբամբ հանգակ է Հավայի կղզեայ ստացման Միացեալ Նահանգաց կողմէ, և ապշութեամբ լսուած է թէ Զօր. Հարիսն նոյն կղզեաց ստացումն առաջարկած է Խորհրդարանին, միայն մէկ կողմը մտիկ ընելով, և չապահովելով որ լսէ հակառակ կուսակցութիւնը։ Հիմա Հավայիի պատգամաւորութիւն մը եւս կուգայ այժ տալ Քիվիէնս նախագահի կուսակցութեան։

Պ. ԺԻԼ, Ֆէռի Վօժ գաւառէն է, 61 տարեկան, կորովի և քաջառոյզ։ 1869ին նշանաւոր փաստաբան մ'էր, և 37 տարեկան էր երբ Փարիզ քաղաքը զինք երեսփոխան ընտրեց Նաբոլէոն Գ. Կայսեր օրով գործող Օրէնդիր Ժողովոյն։ Փարիզի կառավարիչ Հաուսմանի մատակարարութեան տարօրինակ հաշիւները քննադատելով, համբաւ վաստկեցաւ։ Ֆրանքֆուրթեանական պատերազմի վերջին մասին մէջ, «ազգային պաշտպանութեան կառավարութեան» անդամակցեցաւ։ Փարիզի կառավարիչ եղաւ։ յետոյ անդամակցեցաւ Ազգային Ժողովոյն։ 1873ին՝ Աբէնքի դեսպան, ուր մնաց երկու տարի։ Հինգ անգամ նախարար եղաւ և երկիցս նախարարապետ։ Երբ Կէվի Հանրապետութեան նախագահ եղաւ 1877

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (83)

Ք. ՌՈՇՖՈՐԻՆ ԵՒ Ք. ԼԻՏԶԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅԱՑ

Երբ առտուն կոմսուհին երեւցաւ իր ծառայներուն, այս վերջինք ապշած մընացին։ Սուգի զգեստներ, որբեւայրիի հագուստներ հագած էր։

Սեւ բուրգէ պարեգօտ մը կը ծածկէր իր երկար հասակը և կը պարուրէր զայն իր գետնաքաշ երկար ծալքերով։ Իր մազերն, որք կարծես ճերմկցած էին, գրէթէ անկիտ կ'ըլլային քօղէ տաւակ գլխանոցի մը տակ։

Ֆրանսուազ, որ ներկայ գտնուած էր իր տիրուհիին արդուզարդին, սգոյ զգեստներ հագաւ նոյնպէս։

Ծառայները իրարու երես կը նայէին առանց հասկնալու։ Չէին համարձակեր հարցափորձել, բայց դժբախտութիւն մը կը նախազգային։

Մնաց որ, այնքան խորին յարգանք կը տածէին իրենց տիրուհիին նկատմամբ որ ինքնաբերաբար, սենեկապանուհի, կառապան, խոհարարուհի, բոլոր սպասաւորք փութացին սուգի զգեստներ հագնիլ։

Ապարանքին մէջ լռութիւն տիրեց։ Կիները ալ ցած ձայնով միայն կը խօսէին, մարդերը հաւուած քայլերով կը քալէին։

Ամենքն ալ կը հարցնէին ինքնին։

—Ի՞նչ պատահեցաւ։

Ֆրանսուազ, հարցափորձելով, պատասխանեց պարզապէս։

—Տիկինը տխո՛ւր է։

Երբ Կասթոն եւաւ և տեսաւ Լուին համակ սգազգեաց, անոր երեսը նայեցաւ զարմացումով։

—Ինչո՞ւ այդ սուգի զգեստները հագեր ես, հարցուց։ Ի՞նչ խեղճատակութիւն է այդ։

—Եթէ պարոն կոմսը հաճի պատուհանէն նայիլ, պիտի տեսնէ որ ամենքս ալ սուգի մէջ ենք, պատասխանեց սենեկապանը։

—Որո՞ւն սուգը։

—Ձեմ գիտեր, պարոն կոմս։

—Քեզի ո՞վ ըսաւ որ այդ զգեստներն հագնիս։

—Տիկին կոմսուհին սգազգեաց տեսանք և պարտ համարեցինք։ ։ ։

—Ի՞նչ, մայրս սուգի մէջ է։ ։ ։

—Ահա, տիկին կոմսուհին գաւիթէն կ'անցնի, դուք անձամբ կրնաք տեսնել։

Կասթոն նայեցաւ։ Արդարեւ տեսաւ իր մայրը որբեւայրիի զգեստներուն մէջ։

Ֆրանսուազ, նոյնպէս սեւազգեաց և ժամագիրք մը ի ձեռին, տիրուհիին եւեւէն կը քալէր։

Կոմսուհին եկեղեցի կ'երթար, ուր կ'ուզէր աղօթել իր ամուսնոյն հոգւոյն համար և խնդրել Աստուծմէ որ դարձի բերէ իր որդին։

Այս անակնկալ սուգ եղականապէս զարմացուց Կասթոնը։ Իր զարմանքն ապշութեան փոխուեցաւ երբ սրահէն անցած պահուն, տեսաւ իր հօրը կենդանագիրը սեւ քօղով մը ծածկուած։

Ինչո՞ւ այս տարօրինակ սուգ։

Կասթոն ի սկզբան կարծեց թէ մերձաւոր ազգական մը մեռած է։ Բայց անմիջապէս մտածեց որ եթէ իր գերդաստանին մէկ անդամին մահը կ'արդարացնէր անձերու սուգը, չէր բացատրեր գաղտիարը զոր մայրն ունեցած էր Ռոսթան կոմսին կենդանագիրը սեւ քօղով ծածկելու։

—Լուի, ըսաւ իր սենեկապանին, գացէք հաղորդեցէք թէ մահագդ մը եկած է։ հաղորդեցէք նաեւ թէ ի՞նչու Ռոսթան կոմսը չի գիտեր իր ազգականներէն միոյն մահը։

—Կրնամ հաւատալ Պարոն կոմսը թէ բնաւ մահագդ չէ եկած ապարանքը։

—Այսպո՞ւ է։

—Կատարելապէս, Պարոն կոմս։

Այն ատեն Կասթոն կարծես հասկցաւ անցած դարձածը։ Բան մը զգաց որ կը նմանէր խորին ձանձրոյթի։ Վանելու համար զայն, իրարու վրայ երեք գաւաթ մարկաի զինի խմեց։ Այս հանդարտիչ դեղն ոգեւորուած, չոր ձայնով ըսաւ իր ծառային։

—Քանի որ մէկը չէ մեռած, Պարոն Լուի, ձեր սուգի զգեստը փոխելու հաճոյքը պիտի ընէք ինձ։

—Պիտի հնազանդիմ Պարոն կոմսին։

—Այսկից ետքը ասանկ բաներու համար իմ հրամաններուս պիտի սպասես։

Այս խօսքերուն վրայ, որք լի էին կարծես արժանապատուութեամբ, Կասթոն դուրս եաւ և գնաց ակումբը նախաճաշել։

Կոմսուհին սա տարտամ յոյսն ունեցած էր թէ իր որդին, յանցանքին վրայ զղջալով, պիտի դար ներում խնդրէր իրմէ։

Մեղմիւ յանդիմանելէն ետք զայն, պիտի փորձէր հանդարտեցնել այդ տենդայոյզ հոգին իր մայրական խրատներովը։ Հետեւապէս նոր յուսախաբութիւն մըն ալ ունեցաւ երբ լսեց թէ Կասթոն դուրս եաւ առանց իրեն ողջունելու։

Սակայն, որոշում մը տալու էր։ Արդարեւ հաւատաքննիչի դերին իջնելու պիտի պարտաւորուէր։ բայց, որոշում տալէ առաջ, օգտակար էր որ իր դժբախտութեան ատիճանը գիտնար։

Լսած էր թէ իր որդին յիմարական գումարներ կը վատնէր աղջկան մը համար սրուն պերճանքը կը գայթակղեցուցէր պարկեշտ մարդիրը։ Բայց, սովորական հարստութեան մը համար յիմարական կարծուած գումարներ թերեւս կրնային անկարեւոր ծախս մը ըլլալ Ռոսթանիներու հարստութեան քով։

Պարկեշտ կիները միաբերնուն չեն անցուներ թէ ինչի՛ կը նստին կարգ մը օրիորդներուն քմայքները։ Ոսկին կը հալի սէր վաճառող աղջիկներու ձեռներուն մէջ ինչպէս ամառը ջուրին մէջ։ Ոմանք կարծես չեն գիտեր զրամին արժէքը։ կը շռայլեն զայն, հոլին կը նետեն ինչպէս ճամբուն փոշին, ինչպէս իրենց ժպտիներն ու իրենց համբոյրները։ իրենց երիտասարդութեան պէս կը փոխեն զայն։

Ուրիշ, հպարտութենէ մղուած, պատուոյ խնդիր կը նկատեն շռայլութիւնը, ամենուն մէջ այս քան պայքար մըն է յիմարութիւններու և արտակարգութիւններու, պերճանքի խրախճանքին կուտան ինքզինքնին, ինչպէս գինովը ինքզինքը կը յանձնէ ըմպելիքի խրախճանքին։

Կասթոն իր անձնական հարստութեան տէրն էր։ Զափահաստութեանը, խնամատարի հաշիւները հաստատած էին թէ գրամագլուխին վրայ չորս միլիոնի մօտ գումար մը աւելցած էր։

Արդ, նոստարէն առնուած տեղեկութիւններէն հասկցուեցաւ թէ Կասթոն, որ ինն հարիւր հազար ֆրանքի եկամուտ մը ունէր, հինգ տարիէ ի վեր շարունակ դրամագլուխէն առած էր։

Միոգի հետ իր տարօրինակ կապակցութենէն ի վեր,—հագիւ տարի մը,— առանց հաշուելու անոր տուած ապարանքը, Ռոսթան կոմսը ծախսած էր մէկ միլիոն եւ ութսուն հազար ֆրանք։

Թղթախաղի կրուտանները, ձիարշաւի մէջ գրաւուելը չորս հարիւր հազար ֆրանք կորզած էին իրմէ։

Վերջապէս, իր չափահասութենէն ի վեր, իր եկամուտներէն զատ, երկու միլիոն երեք հարիւր հազար ֆրանք կուլ տուած էր։

Դիւրին էր հաշուել որ այսպէս շարունակելով, Կասթոն կրնար հինգ տարուան մէջ բոլորովին կործանիլ։

Իրաւ է թէ իր մօրն անձնական հարստութիւնն անազատ մնացած էր։ Երկու հարիւր հազար ֆրանքի մօտ եկամուտ կը բերէր։ Բայց այս գումարին ի՞նչը կ'ըլլար Կասթոնին պէս շռայլակեցի մը համար։

Ճշմարտութիւնն խմանալով, տիկին տը Ռոսթան ապշեցաւ մնաց։ Հասկցաւ թէ իր բացարձակ պարտքն էր անմիջապէս միջամտել։

Հետեւապէս, առտուս մը նոստարը ներկայացաւ Ռոսթանի ապարանքն և խնդրեց կոմսուհին մօտ տարուեցաւ, որ կը սպասէր իր փոքր սրահին մէջ։

ԺԳ.

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Երբ նոստարը նստեցաւ կոմսուհիին դիմացն, սա ըսաւ անոր։

—Սիրելի պարոն Միլօ, իմ նամակս խմացաք թէ ինչ պիտի ըլլայ մեր խորհրդակցութեան նիւթը։

—Այո, տիկին կոմսուհի։

—Եւ պատրաստուա՞ծ էք ինձ պատասխանելու։

—Կացութիւնը լրջօրէն քննեցի։

—Ծանր է, այնպէս չէ՞։

—Այո, տիկին, չատ ծանր։

—Ի՞նչ ընելու եմ։

—Ամեն բանէ առաջ, տիկին կոմսուհին պէտք է փորձ մը ընէ խօսք հասկցնելու Պ. կոմսին։ Թերեւս պիտի բաւէ ձեզ այն յարգանքը զոր միշտ կը տածէ ձեզ նկատմամբ։

Կոմսուհին գլուխն երերցուց։

—Դէշ մէջոց, սիրելի Պարոն Միլօ, ըսաւ կոմսուհին դառնութեամբ։ Ուրիշ միջոց փնտռենք, խնդրեմ։

(Շարունակելի)

յանուարին, Պ. Վատինկթօնի դահլիճին մէջ Պ. Ֆէօի կրթական նախարար եղաւ, և այս հանդամանքով քուէարկել տուաւ կրթական նոր օրէնք մը, որոյ համաձայնութիւնը 7րդ յօդն ոչ-արտօնեալ կղերային միաբանութեանց կ'արգիլէ ուսուցչական պաշտօն և գպրոց ունենալու իշխանութիւնն և կրթական ատիճաններ տալու իրաւունքը Գնտութեան կը վերապահէ։ Այն օրէն ի վեր ատելի է Աչկողմեաններուն և Ջերմեռանդ կաթոլիկներուն։

ՈՃԻՐ Ի ՍԱՆ-ՖՐԱՆՃԻՍԿՕ.—Ամերիկացի միլիառատէր Պ. Մաքէյ սպանութեան փորձի մը ենթակայ եղաւ։ Փողոցի մէջ մարդ մը իր դէմն եկաւ և ատրճանակ պարպեց, որով Պ. Մաքէյ վիրաւորեցաւ, բայց ոչ մահացու կերպիւ։ Իսկ չարագործն անմիջապէս ատրճանակն իւր գլուխը դարձնելով, ինքնասպան եղաւ։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՂԱՐԱՁԱՆԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԻՆ

Քաղաքական Ժողովը երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի խորհրդարանի Դալաթիոյ ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Ժողովին զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով և ի մէջի այլոց հետեւեալները որոշեցին։

Սամաթիոյ Նոր Թաղի տաժանակեալ թաղական խորհուրդը եկեղեցւոյն մատակարարութեան հաշուեցոյցը ներկայացնելով հրաժարած էր պաշտօնէ։ Ժողովը որոշից հաշուեցոյցը յղել Տնտեսական խորհուրդին, իսկ թաղական խորհրդոյ ընտրութեան խնդիրը յետաձգելով՝ որոշեց հրաւիրել առժամեայ թաղական խորհուրդն շարունակել առ այժմ իւր պաշտօնը ցնորութիւն յայտնելու։

Տիվրիկի Ս. Աստուածածնայ և Ս. Առաքելոց եկեղեցեաց թաղական խորհուրդներն Ազգ. Վարչութեան կողմէ յառաջադրեալ վաւերացեալ կանոնագրին համաձայն՝ կատարած էին կալուածոց հոգաբարձութեան ընտրութիւնն և առաջնորդարանի միջոցաւ յուղարկուած էր ընտրութեան տեղեկագիրը։ Ժողովը ուշադրութեան առնելով նոյն տեղեկագիրն, ընտրութիւնն օրինաւոր դատեց և հաստատեց։

Տնտեսական խորհուրդն իւր սովորական նիստը կազմեց երէկ ի խորհրդարանի Դալաթիոյ և զբաղեցաւ իւր օրակարգին վրայ գտնուած խնդրոյ կարգադրութեամբ։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի Դալաթիա։

Այս աւուր Սապահի մէջ գոհութեամբ կը կարդանք, թէ Մանչ-Ռէ էֆէնտի լրագիրն, որ անպայման կերպով դադարման դատապարտուած էր, բարձրագոյն նեղման արժանացած ըլլալով, մօտ օրէն պիտի վերսկսի հրատարակուիլ։

Այրի տիկին Սաթինիկ Պարոնեանի վիճակը ծանրացած է և տխուր վախճանէ մը կը վախցուի, բայց անչուշտ թիւրիմացութեան արդիւնք էր երէկուան թերթի մը մէջ երեւցած մահագոյժը։ Հէգ կինը, չորեքշաբթի գիշեր ամենածանր տագնապի մը ու զառանցանքի մատնուած ըլլալով, այն պարագային ծագում առած է մահուան գրոյցը։

Կը խնդրենք մեր բոլոր Աղգայիցներէն ու աշխատակիցներէն որ հրատարակութեան համար դրկուած յօդուածներն ու նամակները Գլխին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպագրական դիւրութիւնն համար։

Վերջին Հուրներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ Միջերկրականի բերդերուն թնդանօթաձիգ զօրաց երկրորդ գնդին Միրլիվա Մուսթաֆա փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Փարիզ հրատարակեալ Վ.ՔԷ- լրագրոյ խմբագիր Պ. Բօլ Բիլէրի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթի՝ Շիրքեթիի Խայրիյէի անօրէն Հիւսէյին Խաբի էֆէնտիի կնոջ։

Լիւգաթի ոսկի չքագրամ՝ Սինոպի մաքրանոցին վերատեսչութեան պաշտօնը վարող նաւային բժիշկ Ֆէրիդ Իպրահիմ փաշայի։

ՋԲՕՍԱՆԱՒ.—Վեհ. Սուլթանն յատուկ Թէշէքքիւր զբօսանաւուն շնորհութիւնն աւարտած ըլլալով, Ն. Կ. Վեհափառութեան Ծննդեան տարեդարձի օրը այդ զբօսանաւ ծովը պիտի իջուցուի հանդիսաւոր կերպիւ։ Նաւային բարձրաստիճան պաշտօնատարք հրաւիրուած են պաշտօնական համազգեստով և պատուանշաններով ներկայ գտնուիլ սոյն հանդէսին։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է իւր կայս. անձնական Գանձէն եօթանասուն և հինգ ոսկի տալ՝ բաշխուելու համար Գասթամունիի ազքատներուն և կարօտներուն։

ԹԻՃԱՐԷԹԻ Ա. ԱՏԵԱՆԸ.— Կը յիշուի թէ՝ Առեւտրական դատարանի Վիրաքննիչ Ատեանն՝ մուրհակ մը դատելով և նկատելով որ սոյն թուղթը դրոշմի նախորդ օրէնքին հակառակ եղանակաւ դրոշմուած չէ, տուգանքի դատապարտած էր Ա. դատարանի անդամները։ Սոյն տուգանքի գումարն էր իբր 1200 անգլ. ոսկի։

Առեւտրական Ա. Ատեանը վճռաբեկ Ատեանէն դիմելով յայտնեցաւ, սոյն վճռոյն դէմ բողոքած էր։ Այժմ կը լսենք թէ յիշեալ տուգանքի դատապարտութեան վճիռը ջնջուած է, իբր հետեւանք օրինաց սխալ կիրառութեան։

ԱԹԷՆԻՒ օսմանեան դեսպան կատպան էֆէնտի, նոյն պաշտօնին մէջ վերջնապէս հաստատուելուն համար շնորհակալութեան և երախտագիտութեան հեռագիր մը ուղղած է ի կայս. պալատ։ Ազնիւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայք ինչպէս նաև օտար տէրութեանց դեսպանք շնորհաւորած են Կատպան էֆէնտին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆԱՆ Վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագրերն ուղղած է քարանթինայի կայաններուն։

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Համպուրգէն և Էլպայի նաւահանգիստներէն եկող նաւերուն համար հաստատուած հնգօրեայ քարանթինան ջնջուած է և անոր տեղ, փետր. 16,28էն սկսեալ, հաստատուած է բժշկական խիստ այցելութիւն մը որ պիտի կատարուի առողջապահական բժիշկ ունեցող նաւահանգստի մը մէջ։

—Փետրվար 12 24էն սկսեալ՝ Ազատուծովուն եկաքի և Թայրանի միջեւ գտնուած ծովեզերքէն (առանց այս երկու նաւահանգիստները մէջն ըլլալու) եկող նաւերուն համար տասնօրեայ քարանթինա հաստատուած է, որ պիտի պահուի Սինօպի մաքրանոցին մէջ։

17 փետր. 1893

—Սինոպին մաքրանոցին բժիշկ կարգուած է Հռոդոսի մաքրանոցին բժիշկ Տոքթ. Վաւրուս որ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Թայրանի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոսն հեռագրած է Առողջապահական Վարչութեան՝ թէ Ռուսերոյ Էքսպէդիսիոսվաղ նահանգին մէջ հրամախտ ծագելով՝ 22 դէպք ու 9 մահեր պատահեր են։ Ռոսթովի շրջակայքը գտնուած Ալէքսանդրովսք անուն տեղն ալ 14 դէպքեր ու 11 մահեր պատահեր են։

ԳԱՏԷԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Շիրքեթիի խայրիյէի ընկերութիւնն հարիւր յիսուն ոսկի տուած է ի նպաստ Գատեգիւղի հրդեհէն վնասելոց։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ այդ դրամ Քաղաքաշէնութեան միջոցաւ բաշխուի Գատեգիւղի կարօտ հրկիզելոց։ Հետեւաբար այդ հարիւր յիսուն ոսկին ղրկուած է Քաղաքաշէնութեան։

—Նպաստամատոյց յանձնաժողովը ճերմակեղէններ և այլ պիտոյքներ բաշխած է Գատեգիւղի կարօտ հրկիզելոց, որք բարեմասնութիւններ բրած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՑԻ ԲԷԺԻՆ կը ծանուցանէ թէ 12 ֆրանքի առժամեայ շահաբաժին մը պիտի վճարուի մէն մի բաժնեթղթի վրայ։

Օտար երկիրներու մէջ Բէժինի դրծառնութիւններն ընդարձակելու համար Պ. Պուլլի հետ կատարուած բանակցութիւնը յաջող ելքի մը յանգած են։ Պուլլի ընկերութիւն մը կազմած է այս նպատակաւ և ինքն ալ մայրաքաղաքս եկած է։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ օսմ. նորակազմ ընկերութեան բաժնեթղթոց ստորագրումն հետեւեալ կերպիւ տեղի ունեցեր է։

	Ստորագրեալ բաժնեթուղթ	Թիւ ստորագրողաց
Դալաթիա	102827	496
Պոլիս	6897	97
Բերա	691	40
Ադեքսանդրիա	4732	108
Ազգ. Պոլիս	1008	25
Պէյուղ	4021	37
Պրուսա	2003	39
Գահիրէ	5205	40
Սեւանիկ	1432	144
Իզմիր	8421	234
	137237	1260

Գաւառաց մէջ կատարուած ստորագրումներէն մանրամասն տեղեկութիւնք առնուած չեն տակաւին։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղեայ շահագործող ընկերութիւնը նկատելով որ Եւրոպայի մէջ ծագած հնոտախտի պատճառաւ չխոպանդուած մորթերու փոխադրման դէմ եղած արգելքն տակաւին կը մնայ և նկատելով որ Պուլկարիայէն ու Արեւելեան Ռումէլիէն Կ. Պոլսոյ ու Տէտէ Ագաճի ճամբով օտար երկիրներ ղրկուելիք շատ մը մորթեր այդ արգելքին պատճառաւ Պելկրատի ճամբով պիտի ղրկուին, պարագայ մը որ թէ ընկերութեան և թէ շահագրգիռներուն մեծ վնասներ կրնայ պատճառել, ուստի ընդունելի է որ Գանձարանն ալ հրաման տայ՝ բաշխուելու համար Գասթամունիի ազքատներուն և կարօտներուն։

ԹԻՃԱՐԷԹԻ Ա. ԱՏԵԱՆԸ.— Կը յիշուի թէ՝ Առեւտրական դատարանի Վիրաքննիչ Ատեանն՝ մուրհակ մը դատելով և նկատելով որ սոյն թուղթը դրոշմի նախորդ օրէնքին հակառակ եղանակաւ դրոշմուած չէ, տուգանքի դատապարտած էր Ա. դատարանի անդամները։ Սոյն տուգանքի գումարն էր իբր 1200 անգլ. ոսկի։

Առեւտրական Ա. Ատեանը Վճռաբեկ Ատեանէն դիմելով յայտնեցաւ, սոյն վճռոյն դէմ բողոքած էր։ Այժմ կը լսենք թէ յիշեալ տուգանքի դատապարտութեան վճիռը ջնջուած է, իբր հետեւանք օրինաց սխալ կիրառութեան։

ԱԹԷՆԻՒ օսմանեան դեսպան կատպան էֆէնտի, նոյն պաշտօնին մէջ վերջնապէս հաստատուելուն համար շնորհակալութեան և երախտագիտութեան հեռագիր մը ուղղած է ի կայս. պալատ։ Ազնիւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայք ինչպէս նաև օտար տէրութեանց դեսպանք շնորհաւորած են Կատպան էֆէնտին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆԱՆ Վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագրերն ուղղած է քարանթինայի կայաններուն։

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Համպուրգէն և Էլպայի նաւահանգիստներէն եկող նաւերուն համար հաստատուած հնգօրեայ քարանթինան ջնջուած է և անոր տեղ, փետր. 16,28էն սկսեալ, հաստատուած է բժշկական խիստ այցելութիւն մը որ պիտի կատարուի առողջապահական բժիշկ ունեցող նաւահանգստի մը մէջ։

—Փետրվար 12 24էն սկսեալ՝ Ազատուծովուն եկաքի և Թայրանի միջեւ գտնուած ծովեզերքէն (առանց այս երկու նաւահանգիստները

ըսել է երբ ընկերութիւնը իւրաքանչիւր կառքի համար Պ· ը Վիվիէի ամանէն հատ մը առնէն և մէջն ալ ֆանէ մը ֆաբչէ կիր դնեն, ամբողջ օրն իրենց կառքերը կրնան տաքցնել, մինչև իսկ հաշիւ ստիճան տաքութեամբ։

Վ· ԴԱԼԲԱՔՃԵԱՆ

Գաւառական շաբաթ

ԵԴԵՍԻԱ, 29 յունուար

Երբ վաստակը պակսած է, շուայլ ծախքերու դուռն ալ գոցելու տնտեսագիտական առողջ սկզբունքը անագան ուրեմն կ'ընդգրկեն քաղաքիս հայերը։

Շուայլութեանց հետեւանօք, շատ մը ընտանիքներու կործանումը տարիներէ ի վեր դիտող ժողովրդեան մտաց մէջ յառաջեկած զարհուրումը նշմարելով, տեղւոյս Ազգ· վարչութիւնը դեկտեմբերի մէջ հաստատց Խնայողական Կանոնագիր մը, որ տղաքերքի, քառասուներքի, նշանտուքի, հարսնիքի, հարսնքաղնենց, ապրցուսի, պանքքանուսի» և ուրիշ զանազան առիթներով տեղի ունենալու վրայ եղող կարգ մը շռայլ և անօգուտ ծախուց· չափ ու սահման կը դնէ։

Գոհ ենք որ Վարչութիւնը գտած է միջոցներ, որովք կանոնապահութեան պտի հարկադրուին՝ եթէ գտնուին այնպիսի պակասամիտներ, որք ի ինաս իրենց և ի գայթակղութիւն այլոց՝ անսասան հաստատեալ խնայողական կանոնագրին։

— Վերջին աշունն՝ երկրագործական տեսակետով, այնչափ նպաստաստոյց ընթացք մ'ունեցաւ որ արժան է, եթէ ըսենք, ամէն գովեստ վեր կը մնայ։ Զմեռն մինչեւ իւր միջինքը՝ եղաւ նոյնպէս շարունակ մինչապատ և անձրեւաշատ· բայց տիրող մեղմ եղանակն մոռցնել կուտար տպաւորութիւնը ստուերամած մշտաղօտ մթնոլորտին, որ ընդ երկար արևի զուարթաբեր ճառագայթներէն զուրկ կը թողուր երկրին երեսը։

Այս տարի, Ս. Յակոբ՝ կարծես կարեկցելով աղքատներու վիճակին, չթթուեց իւր մօրուքը, և գեղինը անձիւն, անձերմակ մնաց։ Բայց Ս. Սարգիս՝—սուրբերու մէջն ալ գերերը փոխուած կը թուին, —որ սովորաբար գաղջ եղանակ մը կ'ընծայէր մեզ, ընդհակառակն՝ այս տարի իւր արագաշաս տօնին հետ՝ մեզ բերաւ առատ ձիւն և սառնաշունչ եղանակ մը, որ տառապանք եղաւ ներքեւ—վրայ չունեցող կարօտ դասակարգին։

Պէ՞ք է յիշել, թէ սառն եղանակի մը ազդեցութեան տակ, քաղաքիս գործոց և առևտրոց վիճակն ալ համաչափ սառնութեամբ համակուած կը գտնուի։

Ցառաջիկայ հունձքն յոյժ յուսալից է, եթէ անձրեւի կողմէ դարուն չժլատէ։

Գ. Կ. Ռ.

ԻՄ ՄՏԵՐԻՄՍ

Երբէ՛ք մտքերնուդ պիտի չանցնի թէ ո՞վ է իմ մտերիմս, երբ որ խորագիրս կարդաք։ Պարապ տեղը ուղղենիր մի՛ յոգնեցեք, չէք կրնար կռահել զանի։ Ձեր արձակած բոլոր ենթադրութիւններն այնչա՛փ հեռու պիտ'ինան իմ մտերիմէս, որքան հեռու պիտ'ինայ հրացանի մը գնդակը որսէն, երբ անձարակ ձեռքէ մը արձակուի։

Ուրեմն ինձ կը մնայ յայտնել ձեզ անոր անձնաւորութիւնը։ Բայց կը վարանիմ, վախնալով որ ձենէ ոմանք զզուանք չիմանան երբ անոր անունը տամ, եւ ուրիշներ չի սրտնեղին այն պատուին համար զոր կ'ընծայեմ··· Ժահկոտ «Նարկիլէ»ին· ահա՛, ըսի գնաց։ Այո՛, Նարկիլէն է այն մտերիմն որու կ'ակնարկեմ։

Ո՛չ, ո՛չ, չէք կրնար երեւակայել թէ որքան քաղցր է ինձ համար անոր ընկերակցութիւնը։ Կը հաւատամ ձեզ, հաւատացէ՛ք, անիկա ձեր շատ մը կարծեցեալ բարեկամներէն, ձեր երսին խնացող սիրուհիներէն գերազանցապէս հաւատարիմ, անկեղծ, գաղտնապահ է··· մի՛ բարկանաք, կ'աղաչեմ, խօսքիս վերջը առէք։

Ամէն երեկոյ ժամու մը չափ կը վայելեմ այս անզուգական մտերիմս ցանկալի ընկերութիւնը,—Նարկիլէս ըսել կ'ուզեմ։ Ես ու ան ի սկզբան տրտում տխուր, անխօսուկ կերպով կը նստինք դէմ դիմաց, ես վերը, ան գետնին։

Նարկիլէս անմիջապէս գուրգուրանօք կ'երկնցունէ իր օձաձեւ երկայն բազուկը ինձի և գորովալի կերպով ձեռք ձեռքի կ'ուտանք։ Յետոյ՝ բերան բերնի վրայ հանդչեցնելով՝ կ'սկսինք կարօտոյ ջերմ ու անվերջ համբոյրներ զրուցել մէկ մէկու շրթանց վրայ։ Եւ այն ատեն կ'սկսի մեր մէջ հոգեկան այն սերտ հաղորդակցութիւնը զոր պիտի պատմեմ։

Կը՞ռ, կը՞ռ, կը՞ռ, կը՞ռ, կկլակս կը կրկռայ ու ես կը խորհիմ։ Ցիչատակներս՝ մեծ ու պզտիկ, հին ու նոր երամովին դուրս կը խուժեն և կոզղեն մտքս հրապարակը։ Երեւակայութիւնս՝ իր ամենէն սիրուն եւ՝ ամենէն անհեթեթ ցոլքներովն կենդանացած՝ ասպարէզ կ'ելլէ։

Կը՞ռ, կը՞ռ, կը՞ռ, անհամ, ձանձրալի ձայներ, այնպէս չէ՞, հէ՞։ Բայց թերեւս բնաւ մտքերնուդ չանցնիր որ նոյն պահուն Նարկիլէիս ու իմ մէջ մտաւոր խօսակցութիւն մը տեղի կունենայ և Նարկիլէս իր այն կըրկռացներուն մէջէն ինձ կը պատասխանէ որոշակի։ Ա՜հ, գիտէ՞ք, ի՞նչ աղուոր, ի՞նչ հաճոյալի բաներ կը խօսի ինձի։

Կը՞ռ, կը՞ռ, կը՞ռ··· ձեզմէ ո՞վ կըրնայ խորհիլ թէ այդ միօրինակ կըրկռռունքներուն մէջ ի՞նչ այլազան ձայներ, ի՞նչ անուշիկ ներդաշնակութիւններ կը հնչեն զորս ես միայն կրնամ լսել։ Իմ բոլոր բացակայ սիրելիներս հոն են և այն կըրկռռունքներուն մէջէն սիրոյ և կարօտոյ զգայուն խօսքեր կ'արձակեն ինծի որք կը յուզեն զիս և ջիղերուս ցնցում կուտան։ Եւ յետոյ՝ հոն են բնութեան բոլոր երգերը, սոխակին գայլայլը և առուակին կարկաչը, ծովուն եռեւեռքը և հովին սուլուլը, կնոջ ձայնը և հրեշտակին մեղեդին։ Այս ամենը սիրուն, զարմանալի չե՞ն։

Կը՞ռ, կը՞ռ, կը՞ռ··· և Նարկիլէիս ջուրը կը յուզուի ու տակնուվրայ կ'երթայ և օդոյ պղպջակներ՝ մեծ ու պզտիկ, խենդուխելառ դուրս կը խուսափին անկէ հապճեպով, իբրև մարգարտի հատիկներ՝ զոր կարծես անյայտ զօրութիւն մը ջուրէն վեր կը մղէ։ Եւ անյաղաղաբար կը ծծեմ կկլակիս կնճռքն ու հոգին, ծուխը զոր դուրս կ'արտաչնչեմ, գորշ ու կապտագոյն մուխ մը՝ որ ալրը մոլոր դուրս կ'ելլէ բերնէս, կը պտտուքի պահ մը օդին մէջ, իր օձային գալարումներով գլուխս պարուրելով· յետոյ՝ կամաց կամաց կ'անօսրանայ, կ'անգայտանայ և վերջապէս կը ցնդի, իր հետ անհետացնելով այն գոզարիկ պատկերներն զորս իր մէջ կը կրէ։

Ո՜հ, այո՛, չէք կրնար գուշակել թէ այն ծխոյ ամպերուն մէջ որոցմով կը պաշարուիմ, քա՞նի այլազան տեսարաններ կը պատկերանան աչքիս, ի՞նչ սիրելի դէմքեր հո՞ն, այն մուխի պուրակներուն մէջէն կը ծղլան ու ծպտաններ կ'ուղարկեն ինձ, ի՞նչ գիւթական հուրիներ, պարիկներ այդ ծուխի ալիքներէն ծնունդ կ'առնուն ուր կը լողան պահ մը իրենց բոսանդակ նազանքներովն ու շնորհներովը։

Իմ բոլոր երազներս, յոյսերս, ցնորքներս՝ իրենց շողշողուն երանգներով մարմնացած՝ երեւան կելլեն այդ ծխեղէն մանրաշխարհին մէջ, որ իբր նորօրինակ մոգական հայելի, կ'անդրադարձնէ իր մէջ երեւակայութեանս բոլոր քմահաճ էակներն ու տեսարանները։

Եւ ես՝ յափշտակուած այս ամենէն, անձառ հեշտութեամբ համակուած, ա՛լ սիրտս կը բանամ նարկիլէիս առջև· մոքիս ամենեն խորը թաղուած մտածումները, ամենէն թագուն գաղտնիքները չեմ վարանիր յայտնել, փըսփրալ նարկիլէիս ականջն ի վար, և նարկիլէս միտ նոյն միօրինակ կըրկռռունքներովը այնպիսի սփոփանք կը ներշնչէ ինձ՝ զոր ո՛չ մէկ բարեկամ կարող է ապէլու։

Աւա՜ղ, կը հասնի ցաւալի վայրկեանը՝ ուր նարկիլէս հեռդհեռէ կ'անչնչանայ, կը նուազի։ Տիրութեամբ կը դիտեմ անոր շունչին հեռդհեռէ հատիկը, անոր սրտին հեռդհեռէ այրիլը՝ կաս կարմիր կըրակին ներքեւ, մինչեւ որ ճերմակ մոխիրներ միայն մնան։

Եւ փիլիսոփայի հովեր առնելով՝ կը մտածեմ պահ մը թէ ես ալ իմ նարկիլէ մտերիմս կը նմանիմ։ Ի՞նչպէս··· ահա տեսէ՛ք։

Ժամանակը՝ իմ գլխուս վերեւ կեցած, իմ կեանքս կը ծծէ, ճիշդ ինչպէս որ ես ալ նարկիլէս կը ծծեմ։ Եւ ինչպէս որ նարկիլէս իր կրակովը կ'այրի՝ ես ալ իմ մէջս արծարծող կենդանութեան և զգայնութեան վառ հուրովը հեռդհեռէ կ'այրիմ կ'սպառիմ։ Եւ իմ կեանքս իր արտադրած գործերու, խորհուրդներու, զգացումներու, յոյսերու գոլորշիներուն հետ հեռդհեռէ կը ցնդի, կը նուազի, ինչպէս նարկիլէս ալ ծուխի փոխուելով կը ցնդիկ՝ ոչնչանայ։ Եւ պիտի գայ օր մը որ իմ կեանքս ալ հեգ նարկիլէիս պէս ի սպառ պիտի հատնի, և մոխիրներ միայն պիտի մնան ինձմէ։ Եւ անկէ յետո՞յ··· է՛հ, գուցէ յիշատակ քանի մ'օր արձագանգ տայ զիս սիրող սըրտերու մէջ, և նարկիլէս ալ—եթէ այս նըմանութիւնս անհեթեթ չէք գտներ— իր անչնչացումէն վերջն ալ տակաւին կը կըրկռռայ եթէ շարունակեմ զայն ծծել։

Է՛հ, ուրեմն, սիրելի նարկիլէս, քեզ հետ բաղդակից ենք։ Նոյն ճակատագիրը երկուքիս ալ միեւնոյն սեւ բաղդին դատապարտած է։ Ուրեմն աւելի պիտի սիրեմ գքեզ այսուհետեւ։ Եկո՛ւր, նըստինք դէմ դիմաց, ձայն ձայնի տալով կըրկռանք ու մեր բաղդին վրայ ծիծաղինք։

Ց· Գ·

ԴԱՏԱԿԱՆ

ԹԼՓԼ-ՊԱՇՐԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն երէկուան էջէն)

ԱՐՍԼԱՆ ԷՖԷՆԴԻ սապէս վկայեց· «Տարնը չինութիւնը նախ Զէվիրիտեսի յանձնեցինք, առանց գրաւոր պայմանագրութեան։ Հողերը մաքրելէն վերջ՝ իւր կողմէ հիմերը ձգուեցան· մաս մ'ալ պատ հիւսեցին· 80 օսկւոյ չափ ծախք մը ընելէ վերջ չյարմարեցանք· և այս անգամ գործը յանձնեցինք Պ· Թէֆէքիի, որ իրեն ընկեր առնելով Մավրօգօրսաթօն, յանձնառուներ ալ գտաւ ու սկսաւ գործի։

Պ· Թէֆէքի՝ Զէվիրեսիսի հիւսած պատը քակեց ու նորէն չենեցին, որովհետեւ յատակագիծը փոխուած էր։

Մօվրօգօրսաթօի հետ սկիզբները օթէլ չենելու համար սակարկութեան մտանք, բայց վերջէն այս նպատակնիս փոխեցինք, տուն չենելու որոշում տուինք։

Նախ·—Ճարտարապետները միտ չենքին մէջ կը գտնուէ՞ն։

Արսլան·—Իմ գացած ատենս երկուքն ալ հոն էին, բայց Մավրօգօրսաթօի հրամաններ տուած ըլլալը չիմացայ։ Սիւնեբուն կանգման ներկայ չէի, չեմ գիտեր ինչպէ՛ս գրին։ Ֆրանչէսկօ, ձեռքը քարտէս մը, միտ չենքին մէջն էր· ուրիշ տեղեկութիւն չունիմ։

Բինթօ էֆ·—Արսլան էֆէնտիի և իմ չենքս զատ են։ Շատ քիչ անգամ անոնց կողմը կ'երթայի։ Մավրօգօրսաթօ առաջին օրերը միտ կուգար, Թէֆէքի էր որ քիչ անգամ կ'երեւար։ Յաճախ Մավրօգօրսաթօի հետ չենքին զիմացի սրճարանը կըլլակ կը ծխէինք։

Մավրօգօրսաթօ·—Շատ հաւանական է որ պարտէզը կամ սրճարանը տեսնուած ըլլանք, բայց ներսը չենքին մէջ գտնուած չեմ։

Բինթօ·— Ինք ամեն օր չենքին մէջը կը գտնուէր· կը զարմանամ թէ ինչպէ՛ս, երես առ երես, ճշմարտութեան հակառակը կը խօսի·

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾ ԱՆՏՕՆ, սիւներուն տակ երկաթ դնելու համար հրաման ստացած չըլլալը, Թէֆէքիի ներկայ գտնուիլը եւ Միխալի հետ—սիւնին տակ երկաթ դնելու համար—վեճ յարուցանելէն յայտնեց, որպ ի պատասխան Պ· Թէֆէքի յայտարարեց թէ ըսածները բոլորն ալ սուտ են։

Վսեմ· Նախագահը, Անտոնի դիտել տուաւ թէ, այս յայտնութիւնք նախնական հարցաքննութեան մէջ ըսածներուն հակառակ են։ Անտոն իւր նախկին ըսածներն ալ հաստատեց։

ՊԱՏ ՇԻՆՈՂ ՏԻՄԻԹՐԻ, որ սիւները տեղաւորելու գործին մէջ աշխատած էր, ըսաւ «Միխալ սիւներուն բարակ ըլլալուն համար գիտողութիւն ըրաւ, Թէֆէքի զայն այլանեց և հրամայեց որ իւր ըսածը կատարէ։ Բոլոր սիւներուն կառուցումը մէկ շաբաթ տեւեց, որոյ վրայ վերջէն պատ հիւսեցինք։»

Բէֆիզ պէյ—Ընդհանրապէս Թէֆէքի և Միխալ խաչերէն կը խօսէին, հարցուցէք խնդրեմ Տիմիթրիին թէ, խաչերէն կը հասկնա՞յ։

Տիմիթրի·—Ո՛չ, անոնք միշտ տաճկերէն կը խօսէին։

Բէֆիզ պէյ—Սիւներու տակը պարապ էր, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ պարապութեան վրայ պատ կը բարձրանան։

Միխալ·— Ներեցէք, էֆէնտին, աղէկ փաստաբան է, բայց ճարտարապետութենէ աղէկ չհասկընար· պարապութեան վրայ պատ չհիւսուիր։

Բէֆ·—Դուք աղէկ գիտնալուդ համար այդան մարդոց արիւնը մտաք։ Տէ՛ր Նախագահ, ինչ որ ալ ըսենք այս խնդրոյն մէջ, բերանացի բացատրութեամբ կարելի չէ որոշ գաղափար մը գոյացնել· պէտք է տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարուի։

Նախ·—Այդ մասին պէտք եղած որոշումը յառաջիկային կը վերապահենք։ (Տիմիթրիին)—Մավրօգօրսաթօն չենքը գ'ուգա՞ր, հրամաններ կուտա՞ր, թէ ոչ։

Տիմիթրի·—Հոն էր, բայց հրամաններ տալը տեսած չեմ։

Բէֆ·— Տիմիթրիի և Անտոնի վկայութեանց նախնական քննութեանց հակառակ ըլլալէն կ'երեւայ թէ, իրարու հետ համակերպած են։

ԱԱՖԱԼԻ ՇԻՆՈՂ ՃԻՏԶԷՖ, սիւներու մասին Թէֆէքիի և Միխալի վիճաբանութիւնը իմացած էր և ուրիշ բան չէր գիտեր։

Բէֆ·—Այս մարդ, երբէք չենքէն ներս ոտք կոխած չէ· կը խնդրենք որ այս մասին, գաղտնի քննութիւն մը կատարուի եւ ճշմարտութիւնը երեւան ելլէ։

Թէֆէքի·— Այս վկայն առաջին անգամ է որ կը տեսնամ, ըսածները բոլորովին սուտ են։

Նախ·— (առ Թէֆէքի) Շենքէն խնայողութեամբ յառաջ գալիք չհաշ՝ ։ և ի հաշուով մէջերնին պիտի բաժնէին· այս խնայողութեան դրութիւնը ի՞նչ նպատակաւ հաստատեցիք։

Թէֆէքի·— Շենքին տէրերը կը յուսային որ պակաս չենք չինուելով, գեղջ մը յառաջ կուգայ, անոր համար այս խնայողութիւնը հաստատեցինք։

Բէֆ·— Խնդրեմ՝ խնայողութիւն ընելով, ուրիշ բան չհասկցուի, եթէ կարելի է Պատկ· Ատեանդ արհեստ հասկցող քանի մը անձ կանչելով իրենցմէ տեղեկանայ, թէ շենքին մէջ ըլլալիք խնայողութիւնը ի՞նչպէս կ'ըլլայ։

«Այս խնայողութիւնը ոչ թէ չինուելիք բան մը զեղչելով է որ կը գոյանայ· էական բաներու մէջ խնայողութիւն չըլլար· զարդի մը ձեւը փոխելով, ներկի մը գոյնը փոխելով կամ ուրիշ մանր մունր բաներէ յառաջ կուգայ այս խնայողութիւն ըսուածը։ Կիրի աւագի տեղ հող գործածելով խնայողութիւն յառաջ չի գար, այլ վնաս։ Շինուածոց մէջ խնայողութիւնը այսպէս կարելի է բացատրել, ուրիշ տեսակ խնայողութիւն մը միշտ չենքին կործանման կը նպաստէ։»

Այս վիճաբանութիւնքս վկայներ չկային լսուելիք, ժամանակն ալ անցած էր արդէն· դատը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ շաբաթ օրուան, ի ժամ 7։ Վկաներէն Հիւսէյնի և Սբիրօի կոչնագիր ղրկուեցաւ։

Մ· Տ·

ՔՕՂԻԿԸ(*)

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Իրիկուան ժամը հինգը կար· պտտելու համար դուրս եկած էի· երբ Քաղաք-Սէրթանտ փողոցն կ'անցնէի՝ տեսայ որ դեղարանի մը առաջ բազմութիւն մը խռնուած էր, հետաքրքիր՝ ճշմարիտ Բարիզցիի մը նման՝ մօտեցայ և իմացայ որ մաքուր հագուած երիտասարդ մը կառքի արկածի մը զոհ գացած էր։ Կառապանը առանց վտանգը իմաց տալու, գետին տապալած էր այդ դժբախտը և ձիերը կոխոտած էին զայն։ Շատ տեղուանքը ճմլուած՝ մարմնոյն վրայ ծանր վերքեր կային, երեսը արեան մէջ կը լողար։ Եղճալի վիճակի մէջ դեղարան փոխադրած էին զայն։

Հետեւեալ առաւօտուն լրագիրք միահաղոյն կը ծանուցանէին այս քսամեայի դէպքը իր մանրամասնութիւններովը։ Կ'ըսէին թէ արկածեալին վրայէն այցետոմս մը եկած էր, որմէ հասկցուած էր թէ անունը Ռոպէր է։ Կ'աւելցնէին նաեւ թէ առաջին խնամները տրուած միջոցին՝ վերարկուին գրպանէն քօղիկ մը ինկած էր, ինչպէս նաեւ նամակ մը հետեւեալ կերպով սկըսուած· «Սիրելիդ իմ Մարկիզ···»։

Բ

Ռոպէր ամուսնացեալ էր և Սիւզան ու Մարի անուն երկու զաւակ ունէր։ Իր կինը՝ Մատլէն, խիստ նորատի, սիրուն ու պաչտելի թիսղակ մը, կը գուրգուրար ամուսնոյն ու զաւկներուն վրայ։ Դիւրին է մտածել խեղճ կնոջ հոգեկան վիճակը երբ ամուսինը արիւնաշաղախ ու զգայազիրկ տուն բերին։ Երբ արեան մէջ անճանաչ զարձած տեսաւ ամուսինը զոր այնքա՞ն կը սիրէր, սկսաւ գառնապէս լալ· և խօլ խանդավառութեամբ՝ վրան նետուելով տաք համբոյրներով որոշեց զայն։

Սակայն նորատի կինը երբ քիչ մը ինքզինքն եկաւ՝ զգաց որ լալը օգուտ չունէր· նախ Ամենակալին գութը ու ողորմութիւնը հայցելէ յետոյ, ճգնեցաւ ժողվել իր բոլանդակ արիութիւնը, յաղթել իր տարութեան — նմանօրինակ պարագայի մը մէջ չատ ներելի— և իր խնամակալութեան ցնցում մը տալով օգնել վիրաբուժին, որպէս զի իր ամուսնոյն բուժումին, որուն համար յուսագրած էին զինքն, ինքն ալ իր մասն ունենար։ Շիտակը ո՞բքան անուշ բան է կնոջ մը համար մտածել որ իր խնամած սիրելի անձին բերնէն թռած առաջին սիրոյ ու երախտագիտութեան բառը իրեն վերաբերի, ուժգոյն ու նիհար դէմքը իրեն ուղղուի և ցրուէ իր մտատանջութիւնները, մոռցնել տայ իր յոգնութիւնները ու տքնութիւնները։

Այսպէս կը մտածէր Մատլէն՝ ինքզինքը բոլորովին նուիրելով այս նոր պաշտօնին որուն կոչուած էր չարամոյն բախտէն։

Գ

Այս տխուր դէպքին հետագայ օրը, Մատլէն օգտուելով այն վայրկենէն յորում ամուսինը հանգստանալ կը ձեւանար, հեռաբերը եղաւ ձեռքը լրագիր մը առնելով արկածի մանրամասնութիւնները ազէկ մը իմանալու։ Ակնարկը երբ հանդիպեցաւ «Քաթեռ-Սէրթանպ» փողոցին արկածը» վերնագրին՝ անճառ տխրութեամբ ու յուզերով համակուեցաւ։ Սրտին առաջին հարուածը տուողները եղան «զօղիկ» և «նամակ» բառերը։ Որք խոշոր խոշոր քանդակուած երեւցան իր աչքին։ Կարդալէն յետոյ՝ մինակ այդ երկու բառերը մնացին յիշողութեանը մէջ, մնացեալները անհետ եղած էին, տեղի տալու համար երեւակայութեանը մէջ աւուռացող ցաւագին մտածութեանց։

Տենդայոյզ ըմբռնել ջանաց այդ երկու բառերուն նշանակութիւնը, սակայն չուզեց անոնց ճշմարտութեան գոյն մը տալ։ Ուրիշ լրագրեր գնել տուաւ, յուսալով տարբեր պատմութիւն գտնել, սակայն ամենքն ալ միեւնոյն բանը կը ծանուցանէին։ Ա՛լ տարակոյս չկար, խնդիրը ամուսնոյն վրայ էր։

Այն ատեն միայն, պահած բիչ մը հանդարտութիւնն ալ կորսնցուց, զայրացաւ, ամչցաւ, յուսահատեցաւ եւ որոշեց ծայրայեղ քան մը ընել, ցնցել այս մարդը—աւելի լաւ է ըսել—ասի անկենդան զանգուածը որ անկոնոյն վրայ փռուած մնացած էր և բացատրութիւն պահանջել կամ նախատինք մը նետել երեսին, այպանել զայն։ Ի՞նչ, այս անհաւատարիմ ամուսնոյն համա՞ր էր որ այնքա՞ն լացած, տառապած, մինչեւ առաւօտ աչքուն ու սրտատրոփ անկողնոյն մնարէն բաժնուած չէր։ Աւա՜ղ, այս ընտանիքի անպատկառ հո՞ր համար էր որ հազար նեղութիւններ քաշելով ջանացած էր անոր ցաւերը ամրել, տառապանքը թեթեւցնել։ Որքա՞ն տխմար է եղեր ինք։

Սակայն ի՞նչ ըրած ունէր անոր, ի՞նչ յանցանք գործած էր որ ի փոխարէն այսպէս խաբէր զինքը։ Եւ իր կնոջ ու մօր խղճին մէջ ի զուր կ'որսնէր սրատ մը, բիծ մը, արդարացնող անոր այս անարգ վարմունքը։ Ո՞վ էր Ռոպէրի տարփուհին, հաւանաբար չուայտուհի մը· այդ ցոփ կինը որքա՞ն արդեօք պիտի խնդար իր վրան երբ տեսնէր իր միամիտ փութաջանութիւնը ամուսնոյն ապաքինումին համար։

Եւ իւրովի կեղտաղացներ թէ աւելի լաւ չէ՞ր որ մեռնէր անիկա, ի՞նչ էին անոր վերքերը իրենցներուն քով· անոնք թերեւս կը գոցուէին՝ մինչ իրենները միշտ կ'արիւնէին։ Եթէ աղէկնալու ըլլար՝ չը՞պիտի վազէր երթար իր տարփուհիին քով, հոն տօնելու իր ապաքինումը։ Եթէ իմացականութիւնը արթննար, ո՞ւմ պիտի նուիրէր իր առաջին մտածումը, ո՞չ ապաքէն միշտ տարփուհիին։ Արդ, կենդանութեան նըշոյլ մը երբ երեւար ամուսնոյն գալկատիպ դիմացը վրայ, պիտի կրնա՞ր ինքզինքը զսպել և ցնցումը չ՞պիտի տպաներ զայն· իրաւունք ունէ՞ր դեռ չաղէկցած անոր այս մահաբոյր հարուածը տալու։ Այս մտածութիւնները իր միտքը կը պաշարէին եւ երկու սուրի մէջև բռնած էին զինքը։ Այլ անդին տրամաբանութիւնը կար, անգութ ու անողոք, որ կը պահանջէր համբերել մինչեւ ամուսնոյն ազէկնալը։ Իր ու զաւակաց շահը այնպէս կը տրամադրէր։

Ցանկարծ դադարեր մը ծնաւ միտքը· վազեց գնաց ամուսնոյն լաթերը գտնել և գրպանները տենդոտ ձեռքով խուզարկելով նախ բան մը չգտաւ··· երբ վերջինը կը խառնէր դողդողուն, մէկէն ի մէկ սարսռաց, ուղեղին մէջ բախդուն մը զգաց· քօղիկը մատուրներուն ծայրը եկած էր։ Արագօրէն դիտեց զայն և որովհետեւ այդ առարկան կ'այրէր կը խշխացնէր իր սիրտը, չուտ մը տարաւ գաղտնի տեղ մը պահեց։ Նամակը սակայն, չկրցաւ գտնել։ Հաւանաբար, մտածեց մանկամարդ կինը, ճամբան քիչ մը ինքզինքին եկած ժամանակ՝ կրցած է վրայէն նետել նամակը, սակայն քօղիկն ալ միասին նետելու ժամանակ չէ ունեցած։

Ամիս մը Ռոպէրի վիճակը ծանր էր· երբ վերջապէս ազէկցաւ, առաջին ժպիտը կնոջը ուղղեց, խօսեցաւ, սակայն զարմացաւ պատասխան մը չստանալուն։ Մատլէն՝ բժշկին պատուէրին կառչելով՝ կը խուսափէր միշտ երկանը հետ խօսակցութեան բռնուելէ։

Օր մը երբ անկողնոյն մնարին մօտը նստած կը կարդար՝ Մատլէն դողաց, երեսին գոյնը նետեց· ամուսինը իր արկածին պարագայները պարունակող լրագիրը պահանջած էր ընդմիջելով զինքը։ Ի՞նչ ընէր հիմակ, կուզէր բացատրութեան գերագոյն վայրկեանը յապաղեցնել, բայց տեսնելով որ ընդդիմանալը անօգուտ պիտի ըլլար՝ որոշեց տալ, մտածելով միանգամայն որ գուցէ իր գաղտնիքը երեւան չելնելուն վերայ ապահովուիլ կ'ուզէր։ Ա՜հ, թշուառականը, կ'ըսէր իւրովի, ո՞վ գիտէ որ խելքը միտքը հիմակ տարփուհիին վրայ չէ կեդրոնացուցած և պահ մը որոշեց երեսին պօռալ, ըսել թէ գիտէր իր գաղտնիքը, թէ ըրածը ապօրէն գձուած բան մըն էր· բայց ինքզինքը բռնեց ու ապասեց աչքերը չդատելով երկանը վրայէն որ բարձրաձայն կը կարդար լրագիրը։ Երբ եկաւ այն տեղը որ իր գրպանէն ելած քօղիկն ու նամակին վրայ կ'ակնարկէր՝ կանգ առաւ, զարմացաւ և կնոջը երեսը նայեցաւ պիշ պիշ։

—Ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա, նօնո՛շ, ըսաւ։ Սխալ մը կամ խաղ մը ըլլալու է։ Իմ գրպանս ոչ քօղիկ կար և ոչ նամակ Մարկիզիի ուղղուած։

Այսքան բացարձակ համարձակութեան հանդէպ, Մատլէն գերագրգիռ՝ չկրցաւ դրսպել բարկութեան ժայթքումը։

—Ստախօսա՛ս, գոչեց։

Եւ գնաց դարակի մը մէջէն քօղիկը առնելով ամուսնոյն երեսին նետեց։ Այս վերջինը չգիտնալով այս յեղակարծ ցասումին չարժառիթը, փութով ձեռք առաւ խոշոր-հրդեալ քօղիկը և ծալքը բանալով՝ յանկարծ բարձրաձայն քամ մը ձգեց։ Մատլէն խենթեցած կարծեց զայն և վախցաւ։

—Եկո՛ւր, ազաղիկս, եկուր, ըսաւ կինը բակացը մէջ քաշելով և մտիկ ըրէ։

Մատլէն կես մը ընկճուած՝ չդիմադրեց։

—Կը յիշե՞ս, ըսաւ, լրիկուն մը—տարի մը առաջ—մեր Տէչան բարեկամին գացած էինք, հոն քու քօղիկդ գրպանս դրիր։ Անկից ի վեր մոռցա՞ր, ի՞նչ եղար, չուգեցիր զայն· ես ալ մինչեւ հիմայ այս բարտրսիս հագած չէի, չե՞ս տեսներ սա պզտիկ պատռուածքը··· էհ՝, կը տարակուսի՞ս տակաւին։

Մատլէն, որ ընչասպառ մտիկ ըրած էր, քօղիկը ձեռք առնելով՝ ազէկ մը դիտեց զայն։ Այո՛, իրն էր այն, զոր ամուսնոյն գրպանը գրած էր և մոռցած հոգէն ուղերու։ Նախանձի ու սրտայուզութեան վայրկենի մը մէջ ա՛լ երբ երկանը գրպանէն գտած էր իր քօղիկը, ազէկ մը փոան չէր նայած և ոչ իսկ ծալքը բացած։

—Իսկ նամա՞կը։

—Նամակը, ան ալ ըսեմ· հիմայ կը յիշեմ և կը յաւելմ որ քովս չգտնուիր, գիւղ քեզի ցոյց տալու համար· գրպանէս ինկած ըլլալու է։ Այսպէս նամակն է զոր վինէնայն օրը պէտք գրել բարեկամուհիներէդ Մարկիզիիի հասցէին, սակայն այն թերթը ձգելով երբ ուրիշ թերթի վրայ գրեցիր մաքուրը, տեսայ որ Սիւզան ձգածիդ հետ կը խաղար և չուզելով նամակդ անոր ձեռքը ձգել մեր երթալու պահուն՝ ճամպարանքով առի գրպանս դրի։ Հիմայ հասկցա՞ր։ Ի՞նչ է, կըսէի ես ալ, այդ ցրտութեանդ պատճառը։ Կը ներե՞ս ինձ ուրեմն այն վշտին համար զոր չգիտնալով պատճառեցի քեզ։

Մատլէն խանդաղատած՝ իր պատասխան՝ գլուխը երկանը գլխուն հպցնելով և իրենց երեսը նոյն քօղիկին ծալքին ներքեւ ծածկելով, երկար համբոյրի մը մէջ մրմնջեց·

—Ջե՞նս գիտեր, սիրելիս, որ նախանձը սիրոյ յորդութեան ապացոյց է։

Վ·ԻՒԹՈՒՌԻԵՆ ՄՕՊՈՒՐ

Թարգմ· Մ· ՇԱՀԻՆԵԱՆ

LOSANGE

ՏԱՐՍՆԿԻՐՆ—ՇԵՂԱՆԿԻՐՆ

Առաջինն՝ կ'բաւի թէ յոգ մ'Ի·
Երկրորդն՝ մարմնոյ մի մաս կազմէ.
Երրորդն՝ ազնուազոյնը նախնարանի.
Չորրորդն՝ անունը շատ խորշելի·
Հինգերորդն՝ բայի մը երկրորդ դէմք·
Վեցերորդն՝ եկեղեցին միայն գոնեմ.
Եօթներորդն՝ զարարատէրը զործածեն միայն.

ՎԱՀԷ Հ. ԹԷՊԻԼԻՐԵԱՆ

Մինչև ուրբաթ, ճիշդ լուծումն առաջին գտնողը պիտի ստանայ փոդկապի գընդասեղ մը։

ՉՈՒՐԱՐ ՃԱԼԻԴ

Մարդ մը կը պարծենար թէ՝ այնքան լաւ կը տեսնէ, որ եթէ զանգակատան մը վրայ ճանճ մը ըլլայ կը նշմարէ։

—Ես, ըսաւ իւր քովը գտնուող պարոն մը, այնքան լաւ չեմ տեսներ, բայց ազէկ կը լսեմ, և եթէ չը տեսնեմ այն ճանճը որուն վրայ կը խօսիք, կը լսեմ անոր քալելը։

* * *

Մարդ մը փառաւոր յուզարկաւորութեան մը ներկայ գտնուելով, կ'ըսէր·

«Չեմ հաւնար թէ ինչո՞ւ այսքան լոյս և այսքան զանգակ այն մարդուն համար, որ ոչ կը տեսնէ և ոչ կը լսէ։»

* * *

Մէկը Հնդկատան երթալու համար չոգենաւ կը նստի, իսկոյն սիրտը կը խառնուի· նաւապետին կը դիմէ և կ'ըսէ։

—Կ'ապաչեմ, պարոն, նաւերնիդ կեցուցէք, որովհետեւ սիրտս ետ պիտի դայ։

* * *

Ի Ֆրանսա, պատերազմէ դարձող երիտասարդ զինուորի մը կը հարցնէին թէ՝ ի՞նչ բաներ ըրած էր պատերազմին մէջ։

—Թշնամիի մը պունդները կտրեցի, պատասխանեց։

—Եւ ինչո՞ւ գլուխը չը կտրեցիր։

—Որովհետեւ կարուած էին արդէն։

Տ· Ջ·

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏՐ

«Կանքի երիտասարդացում և երկարացում Կոտիս Էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուղեցէք Էլիքսիր Կոտիսի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց,

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸԼՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՑԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԻԼԸՆ ԷՔՎԻՏԱԲԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,910
ՀԱՍՈՑԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ Հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց յոյժ տարածուած գրասենեակներու թերախաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար միրենք ներկայացնել նաև իրենց ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհէն եղած համար մինչև յարդ Ֆրանսին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎ ԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒՈՒ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐԻ

Ասաքիրի Շահանէ մուսայէէնաթը ի-չիւն միւպայեա օլունանագ օլան 20,000 քիլ ճէտիտ էնգարէէնին պէեազ վէ եումուշագ պուղտաեբընն չէրայիթի մուգարբէր վէ մահֆուզ նիւմունէսի վէճճ իլէ պէհէր ճէտիտ քիլէսի 50 զրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ, իչտու շուպաթը Բուսինին 18 ինճի բէնճէնեսի կիւնիւ պիլ միւնագասա 100տէ 5 է թասլիւք ի-տիլմէքտիրի գաթիէն գարարը գա՛իսի պիլ իճրա իտէլէսի իճրա գէլընճաղընտան վէ հէվմը մէզքիւրտէն սոնրա վուգու պուլանագ թէնզիլատ գազալ իտիլմէէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նո. 34 2—3

Սէլիմիեէ գրչլի Հիւսայունընտա արամազ սէեար թօրճը 3 իւնճի վէ 4 ինճիւ ալայլարընընն Հարէմ իսկէլէսինտէ քեաին հայվանաթ ախբրլարը խարիճինտէ 5 ինճի վէ 6 ընճը ալայլարընընն եազընճը-լար ախբրը ճիվարընտա 308 սէնէսի մարթը իպթիտաբընտան չուպաթը նիհանէ-թինէ գատար մէրթէրագիմ կիւարէլերի զիյրտէ մուհարբեր ալայլար հիպասընտա մուրագամ ելրայի Օսմանի իլէ էլէէմ թալիպլերի էօհտէսինտէ իտուկինտէն չէհր չուպաթ կաեէսինէ գատար տանա զիեատէեէ թալիպ զուհուր իյլէսիրի թագտիրտէ ալաեը մէգքիւր մէճալիսնէ մուրա ճաաթ իյլէմէլէրի։ Նո. 35 2—3

Լիրայի Օսմանի

100	Խասսա	7 նճի	սէեար	թօրճը ալաեը
100	»	4 նճի	»	» »
57	»	5 նճի	»	» »
65	»	6 նճը	»	» »

Կէօմիլգ վէ տօն վէ սաթարլըգ ամէրիգան թօր 25,000, կիւմիւզ եուն զայթան արշունը ճէտիտ 300,000, էլվան մագարա իբլիկի ատէտ 100,000, պէեազ մատամմօյ արշունը ճէտիտ 20,000, բէ-վէնտուգ պէզի արշունը ճէտիտ 4000, սրգ գանավաշ արշունը ճէտիտ 75,000, տիւզ սարը քէպիր տիւյմէ ատէտ 1000, տիւզ սաղիր սարը տիւյմէ ատէտ 15,000, քէ-պիր թէլ գօրչա չիթթ 40,000, սաղիր գօրչա չիթթ 120,000, թէնէքէ բու ա-ատէտ 300,000 մատէն թօգա ատէտ 15,000, նուսէրօլը տիւյմէ ատէտ 100,000, այբլը-տըզլը քէպիր տիւյմէ ատէտ 400,000, սաղիր գապարա ատէտ 5000, այբլ տըզլը սաղիր տիւյմէ 10,000, եասը սիեակ գալըն զայթան արշունը ճէտիտ 120,000, թօր ալամէթի քէպիր տիւյմէ ատէտ 200,000։

Նիզամիեէ էլվիսէ անպարը իչուն միւ-պայեա օլունանագ իւզրէ մէվգբի մինա-գասատա գօնուլան պարատէ մուրագամ էլմըգտար 18 գաէմ էչեանրն իթասընա թալիպ օլանլարը իլանը ախիրէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսմ-միեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նո. 32 3—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՔԻՐԽՆԵՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՌՈՒԶԷՆ

Կը շէնէն Յ. Գ. Մանգիպոսոբիամէ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՑԵՑ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՈՒՂՂԱԶԻԴ ՍՂՈՑ

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ ատաղձարանաց համար, կահկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեայ մեքենայք, և. և.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

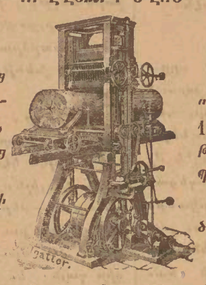

ՓՈՑՏ ԾՂԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՑ

Ամենարագագոյն աստիճաններ և ոսկիէ չքադրամներ, Անվէրս 1885, Բօրթօ Ալեկրօ 1881, Թէրվար 1891, Միւնիխ 1888, Պերլին 1889։

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Էրնէսթ Բիրնարը և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան թիւ 13 ընդ. ընդհանուր թեամբ ճարտարապետ Պ. Սարգսեանցի։ 101

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԵՆԴՈՒՐԻՉ ՉՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգու կազդուրիչ զոր պարտին գործածել Ապակիներ, Ներբեր, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանաց և Զըզային ու Ուղղային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ԲԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Վ. ԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու գեղերու միաւորութիւնն է, ինչպէս Արեան տկարութեան, Յոգնութեան, Թոշակտի, Ստամոքսի ամեն տաբերու, Փորձարութեան, Հիւծման, Երկար ապաքինման, Ցրտի, Խմելու, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժգնատութեան ամեն վիճակներուն որոշ շատերչարաշրջ. կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Գեղարան Ժ. Վիալ, Վիբթոր Հիւկօ փողոց, 14—Լիոն 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ԲԱՍԿԻՆ Ղալաթիա, Մահմանէ, թ. 86. փոքրաբանակ կը վաճառուի ամեն գեղարաններու մէջ և գեղավաճառներու քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՑՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, թիւ 20, մեծ վաճառական Պորսան և Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 8, թիւնէլին մօտ։ Աչնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծագանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկ ձևերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ զարմացում պիտի առթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և գինովկանութեան նդնչափ ալ հանդերձներ և գնոց դիրքերդ ժամանութեանն կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՆՆԱԿԱՆ ՃԻՒՂԵՐ որք կը պարունակեն մեծագանակի մանթոներ, բանկոններ, բելորիններ (ժաքոնէզ տետաքեայ ատատաով և առանց ատատաի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթոներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիգիներ, թաւշագոտ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռոթոնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և. մանուկներու համար, ամենարագիր ճաշակով և պայմանութեամբ։

Գիներդ զարմանալի կերպով հարմար են 354

ՖԷՐՆԷԴ—ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց Մասակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ։

Քան տարուան յաջողութիւն յիտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Մելբուռնի, 1888ի Մէլբուռնի և Պրուսկելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի Լաղագային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առաղջապահական ամենէն ծանօթ պիդդերն է—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճաշակային երկիրներու ամենագոյնը, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ղղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիդդերներուն և ամէնէնէրէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժարար։ Հաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանց վերմութի, գինիի, Սելտի ջրոյ և խաղողի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպես և Դոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կերդեանատեղին է ՊՈՆՈՒԻ և ՐԻՖՔԻԱ 2218

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՖԱՆՈՒԳԻ Կ. ԲԵԶՄԱՋՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղ-ԸՐԻ—, Մուրէ խան, Վայլէտ փողոց թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առևտրական կամ սեպհական դրամ ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք ատ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կարոնները եւ պանքտոմներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցուսնատանի, Նէրոպիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յանախ ըլլալ վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնՏրոլին։ Ի ատորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ելլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յատաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին արամադրելու։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարատութիւն չունել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ունել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բոլորը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆրի դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԳՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակահանու թիւանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը		քուրջոնին տարեկան վճարումը
Յունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	թիւ 27,	Ֆր. 300,000	Ֆր. 16 ղրշ. 100
Քիւտիքի խմնգլիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591,	,, 1,060,000	,, 15 ,, 100
Անտրէ դ-օմիտիալ Փարիզի 3 %	4	,, 352,	,, 1,500,000	,, 12 ,, 100
Քէտիտ Ֆոնտիէ եգիպտական 3 %	12	,, 312,	,, 1,500,000	,, 7.50 ,, 50
Քէտիտ խմնգլիէ տը Ֆրանս անտակոս	2	,, 444,	,, 314,000	,, 7. 5 ,, 20
Անդրեասեան Քոմփանիական Պրուսիոյ բաղաքին	6	,, 141,	,, 295,000	,, 2.50 ,, 20
Սամ. պարտաթուղթ անտակոս	6	,, 300,	,, 3,600,000	,, ... ,, 20

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազգաբարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամեն լեզուաւ այլեւայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն շափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հայցէներ, նամակագրութիւն, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահագրք և. և. մասնաւորաբար վայրենական այցեքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։

ԴԵՂ ՉԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՂԻՒ

Տոքթոր Ալբերի Ջերմային հիւանդութեան, այսինքն որ տենդաց բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինից, է գաղանական և ազգու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յաճախ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անյարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արիան մէջ, կը խանգարեն լաւագոյն յաճախ կը բերեն տեսակ տեսակ ցերմեր և. ա. դեր, և արեան թունաւորումն. որոց ասանձնանորոշած է ջերմն և տարուբեր, թաչուն ջերմերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն մանգաղին տենդ և հրաստաղ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտ ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախուռճարբեալ վայրերէ մոհհամ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և ակամներու ծակակներէն ելած թունաւոր կաղերով, զոր մարդիկ կը ծծեն ընչաւութեամբ։

Ամբէի ջերմ ու տենդից գեղը կը ընդէ այս ունաւոր նիւթոց կամ կուլելու ազդեցութիւնդ դուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութի ոն սաստգոպես անվտանգ է. անվնաս է և օգտաւոր ատոյդ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և երաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա։ Կ. Պոլսոյ։ 30

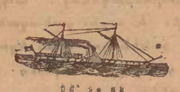

ՄԱՍ

ՇՈՒԵՏՆԱՒՕՒԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի Գլխ. Բանոց ՀՕՖԷՆԱԻ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանաքու.	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Գոսլրիս	3000
Օսմանի 4000 Նէրթէս 3000
Սեսարբ. 3250 Ֆէրա 3000
Թիրա 3250 Լոգիս 800
Մակասար 3250 Գիլոտա 800
Մարիսթոն 3200 Լոբ 700

«Սֆինքս» շոգենաւը փետր. 23ին Լիվերբուլէն ասա կ'ապասուի ընդ. վաճառքս վ Դիմել առ Ֆ. Վ. ԱԲԵԼ և ԸՆԿ. Ռիֆթալ խան ՀԼԵՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 292 Դիմել առ Ադրիդ Լիվրու

ԱԻԱԶՈՆ ԿԱԲԳԻՇՈՊԵՆԱՒՈՒ

Սրբոյ-Եկատերինա և Գալլոյ Լ. Օսմանի 406

ԹՈՒՐԱՍՈՒԼԱՆ ՈՐԳԻՆ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալպանս	2000	Գալամինկ	1600	Բալերմ	3200
Ալեքս	3000	Կալիֆ	5500	Բանտեր	1700
Արալ	5500	Կիրաքս	2200	Բրանիֆ	1500
Լոկ	2300	Կոզ	1.00	Գոլ	1000
Արիսոգ	2000	Կրոսնս	2200	Գուլֆ	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Դիրեմ	4400
Գրօսսիս	2200	Հիտալիս	2000	Դիմալգ	3200
Գրանս	2000	Հիմաս	7000	Թալլ	3000
Գրիֆֆալ	3300	Հուսարք	1200	Ռոմմ	3500
Դերբ	26.0	Լասկ	5000	Ռոպարիս	3500
Դալիս	2500	Մինս	2300	Սալերս	4000
Իսպիտ	2100	Ռէլաս	2000	Սանգիանս	3200
Իպաս	2000	Գալրինս	4200	Սարֆս	2000
Իսմիս	2700	Ռոմիս	2200	Սիլիս	2000
Միրանկ	5000	Լիս	2000	Սորենս	1800
Ելիս	2000	Լիբանիս	4500	Թ. Ուիլիամ	3000
Օրտրաս	3400	Ինսոնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2.00	Սարմ	1500	Թրոլիս	2800
Տամիս	2300	Մարգիս	4800	Փորթիս	900
Տուրս	4800	Մարդ Ալլս	3500	Բորնիս	5000
Տրարս	2100	Միս	3000	Վալիսբուրս	5000
Ցանսան	3600	Գրանս	3100	Եսաս	3600
Ցլասգոսաս	3000	Լիս	2000	Գեսրա	1000
Ցլեքթրս	3200	Ոլանս	3000	Ֆիֆանիս	200
բանիս	2600	Ալիգլլս	5000	Հանսաս	200
Թալլան	800	գրանս	4.00	Ինսաս	130
Ինս	700	Ուգդ	2000	Տրոգլիս	120
Լիվերբլ Մեմարբ					3000
Բրիդլ Մեմարբ					3000
Լոդիսն Մեմարբ					9100

«Տուրս» շոգենաւը, նաւապետ Զէմպլբրս, ընդհ. վաճառքով Հալէպ և Նիւքասլէն ասա կ'ապասուի մարտ 9ին։

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՖՍՈՆ Գրգիմալ Թիւ 17-18, Քիւչիւք Մէյլէթ Խան Ղալաթիա 293

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՏՆԱՒՈՒՑ

Ամսական երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Ադրիատիկ Գլխ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Լուսանիա	7718	Գանգանիա	4845
Ֆրանսիա	7718	Պոմիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Լուսանիա	7268	Մարսիան	2408
Համանիա	5587	Գալլա	2398
Ոնիսանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4909	Թարիֆա	2246
Գիմիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեքսը	3.43	Թրինիտատ	899
Հելաս	1876	Մարգարէ	1855
Շեղպուրգ	1814		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՋՈԼԻ Գրգիմալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 17

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԹՈՒՐԱԿԱՆ ՇՈՒԵՏՆԱՒՕՒՑՈՒ ԵՒ ԱՒԵՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարձեան երեք եւեկեւեցիւնք

Հ. 15 Մայիսի ուրբաթագ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
» 16.28 Մայիսի ուրբաթագ ուղղակի ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով,
» 17.29 Մայիսի ուրբաթագ, առաւաւոտեան ժամ 10ին։
» 17/29 ուրբաթագ գիշերի Փոքր Ասիոյ նաւ հասնելու ժամերուն։
» 18/30 [illegible] ուրբաթագ [illegible] ժամ [illegible]
Զգոյշ—Փոտ. 16.28. երբ յոյսերի որ կ'գտնուին գիշերի Ուրիոյ նաւասանութիւններ մեկնող ուղևորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիքալի [illegible] 2

«Սիրքասի» շոգենաւը, յառաջիկայ երեքշաբթի իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի դէպ ի Պաթում, Հանդիպելով Սամսոն, Պիրասոն և Տրապիզոն։

«Սմիռնի» շոգենաւը յառաջիկայ ուրբաթ պիտի մեկնի դէպ ի Մարմարիտա։ Մեկնումի ժամ 4ին (Ը. Ե.)

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի ի տրամ տարբերութեան Նաւուղղեալ ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ Մահմանէ Սիթէ Ֆրանսէ 5

ԼԻՈՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԻ 33

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՐՔ ԻՒՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնֆ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅԹԱԼ, [illegible] երեսփոխան, նախկին վարչ. Ֆրանսական Պանքայի, նախագահ Ֆառանսայի Հարաւային երկաթուղեայ ընկերութեան, ՆԱԻԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունին, նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» երկաթուղեայ ընկերութեան, նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԻԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։
Թ. ՕՏԷՈՒ, նախկին դրամատեր, նախագահ Վիէյլ Մոնթանէրի և Էբենաքի ածխահանաց Ընկերութեան։
ՀԻՒՐՍԷԼ, նախագահ Մէլիւզինի Տօպային Ապահովագրական ընկերութեան։
ԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԼԷ. նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ Պառօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, նախկին ելմտական քնիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՁԷՅՄՈՒՐ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատերաց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, նախկին նախագահ Սենի Առևտրական Դատարանին, վարչ. Ֆրանսական Պանքայի, վարչ. Ֆառանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաբար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատերաց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանսի երկաթուղեայ Ընկերութեան վարչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատերաց տունէն, վարչ. Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆառանսայի Հիւսիսային երկաթուղեայ ընկերութեան, վարչ. Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒՆ, Տնօրէն ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԾԻՐՔ ԻՒՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93.8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷԼԼԵԱՆ, Կալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2